

ИЗЛОЖБИ

Предизвикот на несовршеноста на просторот

● (КОН ИЗЛОЖБАТА НА ИНСТАЛАЦИИ И ОБЈЕКТИ ОД 21 УМЕТНИК ВО ЧИФТЕ АМАМОТ ВО СКОПЈЕ)

Појавата на инсталацијата како нов уметнички медиум, поврзан со истражувањата на самиот простор во кој уметникот го поставува своето дело, наметна една потреба од откривање невообичаени простори за изложување кои со своите специфики нудат поголем предизвик од галериските и музејските сали. Така, додека во чистите бели изложбени амбиенти (при изградбата на најновите музејски проекти веќе се избегнува стерилноста на модернистичките градби) современите уметници прибегнуваат кон изградба на сопствени интимни простории, изложувањето во непрофесионален, стар и запустен простор без инсталација и други потребни услови, но атрактивен според својата архитектура, историја и функција, нуди сосема поинаков пристап: едно прилагодување, истакнување и прагматичка употреба на сите оние специфични и уникатни елементи: флексибилниот простор го заменува совршеното галериско студенило со топлина интимност на домот.

Изложбата во Чифте амамот во Старата чаршија е поттикната токму од ваквите размислувања и од некои уметници со поголемо искуство во вакви проекти (на пример, изложбата во истиот Амам минатата година). Фактот што и овој пат како иницијатори се појавуваат самите автори (изложбата нема куратор) влијаел врз целиот процес и квалитетот на поставката. Имено, во некои од премините од еден простор во друг или во салите каде што има повеќе од едно дело се појавуваат нарушувања на првобитната замисла на авторите поради нивната взаемна некоординираност. Од друга страна, отсуството на заедничка тема и каква било селекција влијаело врз разнородноста на делата: тоа навистина изложбата ја прави неизедначена според квалитетот, но несекојдневна според експериментирањето со различни идеи и материјали.

Делата кои реферираат директно на функцијата на просторот, турска

бања во која, поради изолираноста на двете дела, истовремено можеле да се бањаат и мажи и жени, се најбројни. Водата, женското тело, машкиот поглед и воопшто, дихотомијата машко/женско навестена во името на Чифте амамот, се присутни како индиректни алузии или како директни асоцијации во инсталациите на Искра Димитрова, Роберт Јанкулоски, Мирослав Стојановиќ, Моника Мотеска, Лилјана Гузелова, Исмет Рамичевиќ, Дејан Спасовиќ, Вана Урошевиќ и Златко Хаџи-Пецов. Самата архитектонска детерминираност влијаела врз делата на Атанас Атанасоски, Жарко Башевски, Дијана Томиќ-Радевска, Славчо Соколовски и Елизабета Аврамовска, кои тргнуваат од материјалот, светлината, декорацијата или начинот на градење, но и врз Антони Мазневски—како совршенство нарушено од некој дефект.

Анета Светиева, Мирна Арсовска, Станко Павлески, Маргарита Киселичка-Калајџиева, Златко Трајковски и Светлана Коруновска Адигова создаваат дела кои не се директно поврзани со самиот простор, туку за своја појдовна точка ја земаат трансформацијата на телото, духовното наследство или елементи од просторот во редуцирана знаковност. Богдан Грабулоски, Виолета Блажевска и Катерина Маџар-Слатинец, пак, усвитената жица ја третираат како комуникациски знак за нивните разговори околу овој проект. Симон Узуновски овој пат реферира на нешто што е сосема различно од размислувања за просторот во минатото: тој своето дело го гради како отпор на сегашната реалност.

Главниот квалитет на оваа изложба е токму можноста уметниците да ги презентираат своите најнови размислувања, неограничени од некоја однапред зададена тема, со што критиката може да има увид во нивните интимни интереси, ослободени од директно влијание на институциите кои не секогаш го следат сензибилитетот на авторите или пак се непропустливи за неискусните и помлади имиња.

Сузана МИЛЕВСКА